

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3637/2022
25.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице Ваљево, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1551/22 од 08.06.2022. године, у седници одржаној 25.01.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1551/22 од 08.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 354/21 од 04.04.2022. године, ставом I изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је обавезана тужена да јој на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 189.893,70 динара, са законском затезном каматом почев од 24.12.2021. године па до исплате, као и износ од 38.652,58 динара на име затезне камате обрачунате до 23.12.2021. године. Ставом II изреке, тужена је обавезана да тужилци плати на име трошкова парничног поступка износ од 84.800,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате, и тужилца је ослобођена обавезе плаћања судских такси.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж1 1551/22 од 08.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Ваљеву П1 354/21 од 04.04.2022. године у ставу првом изреке и одбио тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 189.893,70 динара, са законском затезном каматом почев од 24.12.2021. године до исплате, као и износ од 38.652,58 динара на име затезне камате обрачунате до 23.12.2021. године, као неоснован. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржану у ставу другом изреке пресуде Основног суда у Ваљеву П1 354/21 од 04.04.2022. године и одбијен захтев тужиле за исплату трошкова парничног поступка у износу од 84.800,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, а тужилца је обавезана да туженој накнади трошкове првостепеног парничног поступка у износу од 3.000,00 динара.

Ставом четвртим изреке, обавезана је тужила да туженој накнади трошкове поступка по жалби у износу од 28.741,84 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ревизијом тужиле се не указује на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код тужене на пословима „ББ“, са коефицијентом за обрачун и исплату зараде од 7,34. У утуженом периоду тужена је тужили обрачунавала плату множењем коефицијента радног места и прописане основице, након чега је тако обрачуната плата са увећањем и накнадама, упоређивана са минималном зарадом и по потреби допуњавана до износа минималне зараде. У обрачунским листама за исплату плате тужили, у утуженом периоду, тужена није исказала накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке, утврђен је обрачун регреса и исхране за утужени период применом елемената за обрачун и то: дневног износа топлог obroка у висини од 250,00 динара бруто и месечног износа регреса у висини од 1/12 минималне зараде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиле усвојио и обавезао тужену да јој исплати накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, јер је закључио да у минималној заради која је тужили, у утуженом периоду, исплаћивана, није садржана накнада трошкова који су предмет овог спора.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиле одбио применом одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05 са изменама и допунама), у вези одредбе члана 2. став 2. истог Закона и одредбе члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Сл. гласник РС“, бр.34/01...21/16), налазећи да су примања по основу зараде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту, као једном од елемента плате, а да Посебним колективним уговором није предвиђено ово право запослених.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о раду, у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5. члана

118. став 1. тачка 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са Општим актом и Уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2).

Закон о платама у државним органима и јавним службама, прописао је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за Председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне скупштине РС. На основу одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а на основу члана 2. истог члана закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

На основу одредбе члана 91. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), одређени су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, које је Влада РС донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из Буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе. На основу одредбе члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе које се примењује и на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужила је запослена у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када

посебним законом, положај, права из обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, као и да Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), као ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), нити претходно важећем ПКУ из 2010. године. Пошто је накнада тужиљи трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, следи да јој не припада право на исплату која је предмет овог спора, без обзира на то што је тужиљи плата исплаћивана у висини минималне зараде.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени коме се плата исплаћује у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у коме је садржан додатак на име тих накнада и саставни део коефицијента за сваког запосленог. Из тих разлога, наводима ревизије тужиље се неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је донео одлуку као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић